

7/9778

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Orta Asya ve Kafkasya Genel Müdür Yardımcılığı

ÇOK İVEDİ

Sayı : B.06.0.KOAY.0.0-412.32-2009/459967
Konu : Yazılı Soru Önergesi / Tayfur
Süner

10 Kasım 2009

TBMM BAŞKANLIĞINA

İlgi: 7 Ekim 2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-15837 sayılı yazıları.

Antalya Milletvekili Tayfur Süner'in 7/9778 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Ahmet DAVUTOĞLU
Dışişleri Bakanı

Ek: 2 sayfa

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ SAYIN TAYFUR SÜNER'İN 7/9778 SAYILI SORU
ÖNERGESİNE YANIT**

Türkiye ile Ermenistan arasında uzun zamandır süren görüşmeler sonucunda karşılıklı iki protokol imzalanmıştır. Bunlardan ilki “ilişkilerin geliştirilmesini”; ikincisi ise, “diplomatik ilişkilerin kurulmasını” kayda geçirmektedir. Bu protokoller, iki ülke meclislerinin onaylaması ile yürürlüğe girecektir.

SORU 1: İki ülke arasındaki ilişkiler uzun yıllar büyük problem arzederken ve bu protokollerin önemi ortadayken, ilgili protokollerin hazırlanma ve imza aşamasında muhalefet partilerinin ve gerekli mercilerin görüşleri alınmış mıdır?

YANIT 1: Türkiye ve Ermenistan arasında 10 Ekim 2009 tarihinde Zürih’te imzalanan Protokollerin hazırlık süreci, Dışişleri Bakanlığımızın eşgüdümünde ilgili kurum ve kuruluşlarımızın bilgisi dahilinde yürütülmüştür. 31 Ağustos 2009 tarihinde yapılan açıklama ile başlayan iç siyasi istişare sürecinde, kamuoyuna açıklanmış bulunan Protokollerin içeriği hakkında muhalefet partileri ve Meclis dışında yüzde birin üzerinde oy almış tüm siyasi partiler ziyaret edilerek, kapsamlı görüşmeler yapılmıştır. Malumları olduğu üzere, Protokollerin yürürlüğe girebilmesi için Yüce Meclisimiz tarafından onaylanması gerekmektedir.

SORU 2: Ermenistan bu Protokollerde “Dağlık Karabağ” bölgesinden çekilmeyi resmen taahhüt etmekte midir?

YANIT 2: Protokoller, Türkiye ile Ermenistan arasında diplomatik ilişkilerin kurulması için gerekli çerçeveyi çizmekte ve iki ülke arasında siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda normal ilişkilerin geliştirilmesi için gerekli zemini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu bakımdan, öncelikle iki ülke ilişkilerini ilgilendiren Protokollerde, Azerbaycan ve Ermenistan arasındaki “Dağlık Karabağ” ihtilafına doğrudan atıfta bulunulmamaktadır. Bununla birlikte, Protokollerde bölgesel ve uluslararası uyumsuzluk ve çatışmaların uluslararası hukuk ilkeleri ve normları temelinde barışçı şekilde çözümlenmesi hususu ile tarafların ikili ve uluslararası ilişkilerinde, eşitlik, egemenlik, diğer ülkelerin iç işlerine müdahale etmeme, toprak bütünlüğü ve sınırların dokunulmazlığı ilkelerine saygılı olacakları ve bu ilkelere saygı gösterilmesini sağlayacakları yönündeki taahhütlerini teyit eden atıflar bulunmaktadır.

SORU 3: Sayın Başbakan, Azeri Meclisinde yaptığı bir konuşmada, açık bir şekilde Türkiye-Ermenistan sınırının Karabağ sorunu çözülmeden açılmayacağını söylemişti. Bu Protokolde Türkiye-Ermenistan sınırının açılması için tarih verilmiş midir? Kardeş ülkemiz olan Azerbaycan Hükümetini bu konuda nasıl ikna etmeyi düşünüyorsunuz?

YANIT 3: Protokollere göre, Türkiye-Ermenistan sınırı, Protokollerin yürürlüğe girmesinden itibaren iki ay içinde açılacaktır. Malumları olduğu üzere, Protokoller her iki ülkenin Parlamentoları tarafından onaylanmalarının ardından yürürlüğe girecektir.

Hükümetimiz, sürecin başından beri konunun Azerbaycan açısından taşıdığı hassasiyetin bilinci içinde olmuş ve Azerbaycan yönetimine her aşamada süreçle ilgili gerekli bilgilendirmede bulunulmuştur. Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin normalleştirilmesine yönelik çabaların başlıca hedeflerinden biri de, Güney Kafkasya’da kalıcı bir barış ve istikrar ortamının tesis edilmesi için mevcut sorunların çözümünü kolaylaştıracak bir ortamın yaratılmasıdır. Bu yaklaşımımız Azerbaycan tarafınca da bilinmektedir. Hükümetimiz,

Ermenistan'la ilişkilerimizde yaşanacak olumlu yöndeki gelişmelerin, Yukarı Karabağ sorununun çözümü sürecine de olumlu etki edeceği inancındadır. Nitekim, Türkiye-Ermenistan diyalogunda son dönemde yaşanan gelişmeye paralel olarak, Yukarı Karabağ sorununun çözümü müzakerelerinin de hız kazandığı, Azerbaycan ve Ermenistan Cumhurbaşkanlarının sadece 2009 yılı içinde beş ikili görüşme yapmış oldukları da düşünüldüğünde, açıkça görülmektedir.

SORU 4: Ermenistan Anayasası'nda ve Bağımsızlık Bildirgesinde Türkiye'nin doğusunun Büyük Ermenistan olduğuna ilişkin unsurlar vardır. Yine aynı Anayasada Ağrı Dağı'nın Ermenistan için milli bir sembol olduğu da belirtilmektedir. Protokollerde, bunların Ermenistan tarafından gözden geçirileceğine ilişkin taahhütler verilmekte midir?

YANIT 4: Ermenistan devlet adamları şimdiye kadar, hem Kars Antlaşması'nın, hem Sovyetler Birliği döneminden kalan Antlaşmaların tanınması ve mevcut sınırların kabul edilmesi hususunda bir çok beyanda bulunmuşlardır. "Türkiye ile Ermenistan arasında Diplomatik İlişkilerin Kurulmasına Dair Protokol"ün 5. Giriş paragrafında, tarafların "İki ülke arasındaki mevcut sınırın uluslararası hukukun ilgili anlaşmalarında tarif edildiği şekliyle karşılıklı olarak tanındığını" teyit ettikleri belirtilmektedir. Türkiye ile Ermenistan arasındaki mevcut sınırı Kars Antlaşması dışında tarif eden bir Anlaşma bulunmamaktadır. Dolayısıyla, her iki Protokolde yer alan, Türkiye ile Ermenistan'ın karşılıklı olarak mevcut sınırları tanıdıklarına, toprak bütünlüğü ve sınırların dokunulmazlığı ilkesine saygı göstereceklerine, iyi komşuluk ilişkileri anlayışıyla bağdaşmayacak herhangi bir siyaset izlemeyeceklerine ve ikili ilişkileri geliştireceklerine dair hükümler, ülkemizle ortak sınırın Ermenistan tarafından tanınması konusunda yeterli güvenceyi sağlamaktadır.